

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮಾರ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ |

ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಂ

|| ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ||

ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕರ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the Baraha font.

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

॥ ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ॥

ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ

ರಾವಣೇನ ತಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ಮಾಸದ್ವಯಾವಧೇಃ ಪ್ರದಾನಂ ಸೀತಾಕರ್ತೃಕಂ ತಸ್ಯ
ಭರ್ತೃನಂ ರಾವಣಸ್ಯ ತಾಂ ನಿರ್ಭರ್ತೃ ರಾಕ್ಷಸೀನಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣೇ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸ್ಮಿಭಿಃ
ಸಹ ಸ್ವಭವನೇ ಗಮನಂ

ಸೀತಾಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರುಷಂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ |
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಸೀತಾಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಂ || ೫.೨೨.೧ ||

ಯಥಾ ಯಥಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತಾ ವಶ್ಯಃ ಸ್ಮಿಣಾಂ ತಥಾ ತಥಾ |
ಯಥಾ ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಂ ವಕ್ತಾ ಪರಿಭೂತಸ್ತಥಾ ತಥಾ || ೫.೨೨.೨ ||

ಸನ್ನಿಯಚ್ಛತಿ ಮೇ ಕ್ರೋಧಂ ತ್ವಯಿ ಕಾಮಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ |
ದ್ರವತೋ ಮಾರ್ಗಮಾಸಾದ್ಯ ಹಯಾನಿವ ಸುಸಾರಥಿಃ || ೫.೨೨.೩ ||

ವಾಮಃ ಕಾಮೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಿಲ ನಿಬದ್ಧತೇ |
ಜನೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವ ನುಕ್ರೋಶಃ ಸ್ನೇಹಶ್ಚ ಕಿಲ ಜಾಯತೇ || ೫.೨೨.೪ ||

ಏತಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾನ್ ತ್ವಾಂ ಘಾತಯಾಮಿ ವರಾನನೇ |
ವಧಾರ್ಹಾಮವಮಾನಾರ್ಹಾಂ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರವ್ರಜನೇ ರತಾಂ || ೫.೨೨.೫ ||

ಪರುಷಾಣಿ ಹಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಬ್ರವೀಷಿ ಮಾಂ |
ತೇಷು ತೇಷು ವಧೋ ಯುಕ್ತಸ್ತವ ಮೈಥಿಲಿ ದಾರುಣಃ || ೫.೨೨.೬ ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವೈದೇಹೀಂ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |
ಕ್ರೋಧಸಂರಂಭಸಂಯುಕ್ತಃ ಸೀತಾಮುತ್ತರಮಬ್ರವೀತ್ || ೫.೨೨.೭ ||

ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ರಕ್ಷಿತವ್ಯೌ ಮೇ ಯೋಽವಧಿಸ್ತೇ ಮಯಾ ಕೃತಃ |
ತತಃ ಶಯನಮಾರೋಹ ಮಮ ತ್ವಂ ವರವರ್ಣಿನಿ || ೫.೨೨.೮ ||

ದ್ವಾಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವಂ ತು ಮಾಸಾಭ್ಯಾಂ ಭರ್ತಾರಂ ಮಾಮನಿಚ್ಛತಿ |
ಮಮ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾತರಾಶಾರ್ಥೇ ಸೂದಾಶ್ಚೈತ್ಯಂತಿ ಖಂಡಶಃ || ೫.೨೨.೯ ||

ತಾಂ ಭರ್ತೃಮಾನಾಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇಣ ಜಾನಕೀಂ |
ದೇವಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಾಸ್ತಾ ವಿಷೇದುವಿವಿಕ್ಯತೇಕ್ಷಣಾಃ || ೫.೨೨.೧೦ ||

ಓಷ್ಠಪ್ರಕಾರೈರಪರಾ ನೇತ್ರೈರ್ವಕ್ತ್ರೈಸ್ತಥಾಪರಾಃ |
ಸೀತಾಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸುಸ್ತರ್ಜಿತಾಂ ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ || ೫.೨೨.೧೧ ||

ತಾಭಿರಾಶ್ವಾಸಿತಾ ಸೀತಾ ರಾವಣಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಂ |
ಉವಾಚಾತ್ಮಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ವೃತ್ತಶೌಟೀರ್ಯಗರ್ವಿತಂ || ೫.೨೨.೧೨ ||

ನೂನಂ ನ ತೇ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ಮಿನ್ನಿಶ್ರೇಯಸಿ ಸ್ಥಿತಃ |
ನಿವಾರಯತಿ ಯೋ ನ ತ್ವಾಂ ಕರ್ಮಣೋಽಸ್ಮಾದ್ ವಿಗರ್ಹಿತಾತ್ || ೫.೨೨.೧೩ ||

ಮಾಂ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಪತ್ನೀಂ ಶಚೀಮಿವ ಶಚೀಪತೇಃ |
ತ್ವದನ್ಯಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಾರ್ಥಯೇನ್ಮನಸಾಪಿ ಕಃ || ೫.೨೨.೧೪ ||

ರಾಕ್ಷಸಾಧಮ ರಾಮಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಮಮಿತತೇಜಸಃ |
ಉಕ್ತವಾನಸಿ ಯತ್ ಪಾಪಂ ಕ್ವ ಗತಸ್ತಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ || ೫.೨೨.೧೫ ||

ಯಥಾ ದೃಪ್ತಶ್ಚ ಮಾತಂಗಃ ಶಶಶ್ಚ ಸಹಿತೌ ವನೇ |
ತಥಾ ದ್ವಿರದವದ್ ರಾಮಸ್ತ್ವಂ ನೀಚಃ ಶಶವತ್ ಸ್ಮೃತಃ || ೫.೨೨.೧೬ ||

ಸ ತ್ವಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಾಥಂ ವೈ ಕ್ಷಿಪನ್ನಿಹ ನ ಲಜ್ಜಸೇ |
ಚಕ್ಷುಷೋ ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ನ ಯಾವದುಪಗಚ್ಛಸಿ || ೫.೨೨.೧೭ ||

ಇಮೇ ತೇ ನಯನೇ ಕ್ರೂರೇ ವಿಕೃತೇ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲೇ |
ಕ್ಷಿತೌ ನ ಪತಿತೇ ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಮನಾರ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷತಃ || ೫.೨೨.೧೮ ||

ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಪತ್ನೀ ಸ್ನುಷಾ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ |
ಕಥಂ ವ್ಯಾಹರತೋ ಮಾಂ ತೇ ನ ಜಿಹ್ವಾ ಪಾಪ ಶೀರ್ಯತಿ || ೫.೨೨.೧೯ ||

ಅಸಂದೇಶಾತ್ತು ರಾಮಸ್ಯ ತಪಸ್ಶ್ಚಾನುಪಾಲನಾತ್ |
ನ ತ್ವಾಂ ಕುರ್ಮಿ ದಶಗ್ರೀವ ಭಸ್ಮ ಭಸ್ಮಾರ್ಹತೇಜಸಾ || ೫.೨೨.೨೦ ||

ನಾಪಹರ್ತುಮಹಂ ಶಕ್ಯಾ ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ |
ವಿಧಿಸ್ತವ ವಧಾರ್ಥಾಯ ವಿಹಿತೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೫.೨೨.೨೧ ||

ಶೂರೇಣ ಧನದಭ್ರಾತ್ರಾ ಬಲೈಃ ಸಮುದಿತೇನ ಚ |
ಅಪೋಹ್ಯ ರಾಮಂ ಕಸ್ಮಾಚ್ಚಿದ್ ದಾರಚೌರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || ೫.೨೨.೨೨ ||

ಸೀತಾಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |
ವಿವೃತ್ಯ ನಯನೇ ಕ್ರೂರೇ ಜಾನಕೀಮನ್ವವೈಕ್ಷತ || ೫.೨೨.೨೩ ||

ನೀಲಜೀಮೂತಸಂಕಾಶೋ ಮಹಾಭುಜಶಿರೋಧರಃ |
ಸಿಂಹಸತ್ತ್ವಗತಿಃ ಶ್ರೀಮಾರ್ ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವೋಗ್ರಲೋಚನಃ || ೫.೨೨.೨೪ ||

ಚಲಾಗ್ರಮುಕುಟಪ್ರಾಂಶುಶ್ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಃ |
ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಸ್ತಪ್ತಾಂಗದವಿಭೂಷಣಃ || ೫.೨೨.೨೫ ||

ಶ್ರೋಣೀಸೂತ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಮೇಚಕೇನ ಸುಸಂವೃತಃ |
ಅಮೃತೋತ್ಪಾದನೇ ನದ್ಧೋ ಭುಜಂಗೇನೇವ ಮಂದರಃ || ೫.೨೨.೨೬ ||

ತಾಭ್ಯಾಂ ಸ ಪರಿಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ |
ಶುಶುಭೇಽಚಲಸಂಕಾಶಃ ಶೃಂಗಾಭ್ಯಾಮಿವ ಮಂದರಃ || ೫.೨೨.೨೭ ||

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ವಿಭೂಷಿತಃ |
ರಕ್ತಪಲ್ಲವಪುಷ್ಪಾಭ್ಯಾಮಶೋಕಾಭ್ಯಾಮಿವಾಚಲಃ || ೫.೨೨.೨೮ ||

ಸ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಪ್ರತಿಮೋ ವಸಂತ ಇವ ಮೂರ್ತಿಮಾರ್ |
ಶ್ಮಶಾನಚೈತ್ಯಪ್ರತಿಮೋ ಭೂಷಿತೋಽಪಿ ಭಯಂಕರಃ || ೫.೨೨.೨೯ ||

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣೋ ವೈದೇಹೀಂ ಕೋಪಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ |

ಉವಾಚ ರಾವಣಃ ಸೀತಾಂ ಭುಜಂಗ ಇವ ನಿಶ್ವಸ೯ || ೫.೨೨.೨೦ ||

ಅನಯೇನಾಭಿಸಂಪನ್ನಮರ್ಥಹೀನಮನುವ್ರತೇ |

ನಾಶಯಾಮ್ಯಹಮದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಸೂರ್ಯಃ ಸಂಧ್ಯಾಮಿವೌಜಸಾ || ೫.೨೨.೨೧ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೈಥಿಲೀಂ ರಾಜಾ ರಾವಣಃ ಶತ್ರುರಾವಣಃ |

ಸಂದದರ್ಶ ತತಃ ಸರ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೀಘೋರದರ್ಶನಾಃ || ೫.೨೨.೨೨ ||

ಏಕಾಕ್ಷೀಮೇಕಕರ್ಣಾಂ ಚ ಕರ್ಣಪ್ರಾವರಣಾಂ ತಥಾ |

ಗೋಕರ್ಣೇಂ ಹಸ್ತಿಕರ್ಣೇಂ ಚ ಲಂಬಕರ್ಣೇಮಕರ್ಣಕಾಂ || ೫.೨೨.೨೩ ||

ಹಸ್ತಿಪದ್ಯಶ್ವಪದ್ಯೌ ಚ ಗೋಪದೀಂ ಪಾದಚೂಲಿಕಾಂ |

ಏಕಾಕ್ಷೀಮೇಕಪಾದೀಂ ಚ ಪೃಥುಪಾದೀಮಪಾದಿಕಾಂ || ೫.೨೨.೨೪ ||

ಅತಿಮಾತ್ರಶಿರೋಗ್ರೀವಾಮತಿಮಾತ್ರಕುಚೋದರೀಂ |

ಅತಿಮಾತ್ರಾಸ್ಯನೇತ್ರಾಂ ಚ ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವಾನಖಾಮಪಿ || ೫.೨೨.೨೫ ||

ಅನಾಸಿಕಾಂ ಸಿಂಹಮುಖೀಂ ಗೋಮುಖೀಂ ಸೂಕರೀಮುಖೀಂ |

ಯಥಾ ಮದ್ವಶಗಾ ಸೀತಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಭವತಿ ಜಾನಕೀ || ೫.೨೨.೨೬ ||

ತಥಾ ಕುರುತ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಮೇತ್ಯ ವಾ |

ಪ್ರತಿಲೋಮಾನುಲೋಮೈಶ್ಚ ಸಾಮದಾನಾದಿಭೇದನೈಃ || ೫.೨೨.೨೭ ||

ಆವರ್ಜಯತ ವೈದೇಹೀಂ ದಂಡಸ್ಯೋದ್ಯಮನೇನ ಚ |

ಇತಿ ಪ್ರತಿಸಮಾದಿಶ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಃ ಪುನಃ ಪುನಃ || ೫.೨೨.೨೮ ||

ಕಾಮಮನ್ಯುಪರಿತಾತ್ಮಾ ಜಾನಕೀಂ ಪ್ರತಿ ಗರ್ಜತ |

ಉಪಗಮ್ಯ ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಕ್ಷಸೀ ಧಾನ್ಯಮಾಲಿನೀ || ೫.೨೨.೨೯ ||

ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ದಶಗ್ರೀವಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ |

ಮಯಾ ಕ್ರೀಡ ಮಹಾರಾಜ ಸೀತಯಾ ಕಿಂ ತವಾನಯಾ || ೫.೨೨.೩೦ ||

ವಿವರ್ಣಯಾ ಕೃಪಣಯಾ ಮಾನುಷ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ |
ನೂನಮಸ್ಯಾಂ ಮಹಾರಾಜ ನ ದೇವಾ ಭೋಗಸತ್ತಮಾಃ || ೫.೨೨.೪೧ ||

ವಿದಧತ್ಯಮರಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತವ ಬಾಹುಬಲಾರ್ಜಿತಾಃ |
ಅಕಾಮಾಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಶರೀರಮುಪತಪ್ಯತೇ || ೫.೨೨.೪೨ ||

ಇಚ್ಛತೀಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿರ್ಭವತಿ ಶೋಭನಾ |
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾ ಸಮುತ್ಕ್ಲಿಪ್ತಸ್ತತೋ ಬಲೀ |
ಪ್ರಹರ್ಷ ಮೇಘಸಂಕಾಶೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಸ ನ್ಯವರ್ತತ || ೫.೨೨.೪೩ ||

ಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಸ ದಶಗ್ರೀವಃ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ |
ಜ್ವಲದ್ಭಾಸ್ಕರಸಂಕಾಶಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ನಿವೇಶನಂ || ೫.೨೨.೪೪ ||

ದೇವಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಾಶ್ಚ ನಾಗಕನ್ಯಾಶ್ಚ ತಾಸ್ತತಃ |
ಪರಿವಾರ್ಯ ದಶಗ್ರೀವಂ ಪ್ರವಿಶುಸ್ತಾ ಗೃಹೋತ್ತಮಂ || ೫.೨೨.೪೫ ||

ಸ ಮೈಥಿಲೀಂ ಧರ್ಮಪರಾಮವಸ್ಥಿತಾಂ
ಪ್ರವೇಪಮಾನಾಂ ಪರಿಭರ್ತ್ಸ್ಯ ರಾವಣಃ |
ವಿಹಾಯ ಸೀತಾಂ ಮದನೇನ ಮೋಹಿತಃ
ಸ್ವಮೇವ ವೇಶ್ಮ ಪ್ರವಿವೇಶ ರಾವಣಃ || ೫.೨೨.೪೬ ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||